

במדבר פרק י'

(לה) וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יִקְנֶךָ וַיָּפְצוּ אֲלֶיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאֶיךָ מִפְּנֵיךָ :
(ז) וּבְנַחְהָ יֹאמֶר שׁוּבָה יִקְנֶךָ רַבְבוֹת אֲלֶפֶי יִשְׂרָאֵל :

רש"י

(ז) **שובה ה'** - מנחם תרגמו לשון מרגוע וכן (ישעיה ל, טו) בשובה ונחת תושעון : **רבבות אלפי ישראל** - מגיד שאין השכינה שורה בישראל פחותים משני אלפים ושתי רבבות :

תורה תמימה

רבבות אלפי ישראל. ת"ר : ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל | מלמד, שאין השכינה שורה על פחות משני אלפים ושני רבבות מישראל, הרי שהיו ישראל שני אלפים ושני רבבות חסר אחד, וזה לא עסק בפריה ורביה, לא נמצא זה גורם לשכינה שתסתלק מישראל? (כה) [במות ג ע"ב - טו ע"א].

(כה) טעם למספר זה כתבו בעלי אגדה על פי הפסוק דתהילים פ"א א-הים נצב בעדת אל, ודרשוהו על עדה של סנהדרין שהיתה מכ"ב אנשים [לבד אחד מכריע], וכתב אדם אחד מאלף מצאתי, נמצא דבתוך כ"ב אלפים אנשים יש עשרים ושניים צדיקים אשר במספר כזה א-הים נצב, והיינו שכינה שורה, וכל דרשה זו דברי מוסר למי שאינו עוסק בפריה ורביה, ועיין מה שכתבתי בעניין זה בפרשת נח ובפרשת לך.

רבבות אלפי ישראל. דריש ר' דוסתאי דמן בירי : ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל - ללמדך, שאין שכינה שורה על ישראל פחות משני אלפים ושני רבבות, חסר אחת, והיתה אשה מעוברת ביניהם וראויה להשלים, ונבח בה כלב והפילה, נמצא זה גורם לשכינה שתסתלק מישראל... מכאן אמרו : לא יגדל אדם את הכלב - אא"כ קשור בשלשלאות (כו) [בבא קמא פג ע"א].

(כו) עיין מה שכתבתי בדרשה הקודמת וצרף לכאן. ואירי בכלב רע המזיק לאנשים, וכתבו התוספות על הא דאמר שאין השכינה שורה על פחות מכ"ב אלפים, וזה לשונו, לא שייך כאן הא דאמרינן בסנהדרין ל"ט א' כל בי עשרה שכינתא שריא, דהכא אנביאים ואמשכן קאמר, עד כאן לשונו. ולדעתי דוחק לומר כן, דהא הלכה זו היא הלכה לדורות בארץ ובגולה, ואם כן גם הטעם מוסב על כל זמן, אבל באמת יש לומר פשוט דהא דסנהדרין ענין אחר הוא, ור"ל דכשמתקבצין עשרה בני אדם ומתפללין או עוסקין בתורה דוקא אז השכינה שורה בתוכם, וכמו שכתוב בברכות ו' א' מניין לעשרה שמתפללין ששכינה עמם וכו', אבל הכא אירי בהשראת השכינה בתמידות אף שלא בשעת תפילה ותורה, וזה הוא רק במספר המבואר כאן.

משנה מסכת אבות פרק ג משנה ו

רבי חלפתא איש כפר חנניה אומר עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרויה ביניהם שנאמר (תהלים פ"ב) אלהים נצב בעדת אל ומנין אפילו חמשה שנאמר (עמוס ט') ואגודתו על ארץ יסדה ומנין אפילו שלשה שנאמר בקרב אלהים ישפוט ומנין אפילו שנים שנאמר (מלאכי ג') אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע וגו' ומנין אפילו אחד שנאמר (שמות כ') בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך :

The Parsha Shiur is sponsored by
Dr. Bernard & Robin Cohen, Milwaukee

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts,
or to sign-up to receive sources in advance.